Ч. 53. Львовъ, Середа 9. (21.) Липня 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крѣмъ руских свят) о 4-ой годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пѣдъ ч. 15 плацъ Марияцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникѣвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улица Крива Ч. 2 на 1-мъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пѣдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ ч. 15 плацъ Марияцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рѣкъ . . 8 зр.
на пѣвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація час. „Дѣло“.

Оголошенія принимаютсѧ по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатаній вѣльнѣ отъ порта.

Рукописи не звертаютсѧ тѣлько на попереднє застереженье.

Поодинокє число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ Съ днемъ 1. (13.) липня розпочався другій пѣврѣкъ, тожь просимо о скорє надѣсланье предплаты и выровнанье всѣхъ залегалостій.

Криза Выдѣлу краєвого.

Въ дуже нехорошѣмъ свѣтлѣ показался соймови господарка Выдѣлу краєвого. Послы одинъ по другѣмъ зачали выступати съ критиками тожь господарки — одинъ рѣзче другого ударавъ на недбальство, жарнотравность а навѣть надужитя Выдѣлу краєвого. Выявилися такій н. пр. справы, що Выдѣлъ краєвый въ рахункахъ выказуѥ кошта опалу въ закладѣ кульнарскѣмъ на 41 печій а якъ сконстатовано, всѣхъ печій въ закладѣ находится тѣлько 28; або урядниковя Выдѣлу краєвого, отбуваючому комисію коло Чорного Дунайця признае Выдѣлъ краєвый въ 43 дняхъ комисійныхъ 50 екстраочтъ по 8 зр. денно на кошть громадъ, а въ тыхъ сторошахъ, якъ выказавъ д-ръ Зубликевичъ, екстраочты совсѣмъ не курсуютъ... То тѣлько два примѣрчики, котрыхъ кѣшѣ не захопилися... Послы руский и польскій почали корити таку господарку Выдѣлу краєвого. Именно на XXI. засѣданю сойновѣмъ выступивъ съ острою а справедливою критикою пос. о. Ясеницкій и ударивъ цѣлило на дармоѣдство тыхъ многихъ писарѣвъ та пѣдписарѣвъ Выдѣлу краєвого, котрѣ за великій грошѣ ревно— даркуютъ. По о. Ясеницкѣмъ выступивъ пос. Рацѣборскій и зъ информацій своихъ выборцѣвъ остро скритиковавши „polnische Wechsel-Wirthschaft“, якъ онъ выразився — заявивъ отверто, що Выдѣлъ краєвый своею господаркою и ѣдорвавъ довѣріе досебе въ сойми и въ краю. Палата послѣвъ приняла заявленье посла Рацѣборского браваи. Такій тяжкій закидъ послѣвъ такъ крайни вирвалка гр. Водзицкого, яко президента Выдѣлу краєвого, що онъ зъ посольскои лавы зажадавъ неожидано, щобы сойвъ рѣшивъ вотумъ довѣрія чи недовѣрія Выдѣлови. Таке нагле выступленье вирвалка съ жаданемъ вотумъ навѣть польскій газеты уважаютъ неуместнымъ, называючи его хитрою „политичною штучкою“. Dziennik Polski такъ пише въ тѣй справѣ: „заносилося на бѣльше непріятностій того рода и щобы заткати уста критикамъ, ażeby względami kurtoazyi zmusić do milczenia w sprawach drażliwej natury, inscenowano dnem“. Еще рѣзче высказуѥ свое невдоволенье зъ такого поступку председателя Выдѣлу краєвого органъ пос. Романовича „Nowiny“ и другій часописи. На постаклене питанье довѣрія чи недовѣрія относѣвъ въ имени руских послѣвъ о. Красицкій. Бесѣдникъ скориставъ зъ случаю высказати въ имени Русинѣвъ недовѣріе до Выдѣлу краєвого зъ становища національного, понеже недовѣріе зъ становища господарки народовой було бы надто рѣшучо высказане самыми польскими послами, именно Рацѣборскимъ и Зубликевичомъ, котрый то послѣдній при великій сензации всеи палаты выгодовивъ, що колибы одинъ членъ Выдѣлу кр. переставъ бути членомъ, краєвый фондъ зыскалбы 200—300.000 зр.! Содержанье бесѣды о. Красицкого було таке: „Я зъ имени моихъ товаришѣвъ объявляю, що я смотрю на питанье довѣрія чи недовѣрія головно зъ становища національного. Вы мали до недавна одного родака министра. Було вамъ за мало — теперь маѣте двохъ. А мы народъ пѣвтретямилѣоновый не маемъ зъ вашои ласки ни одного члена въ Выдѣлѣ краєвѣмъ. Нѣдъ сойновымъ будынкомъ не списано цирографа въ языцѣ рускѣмъ „przez zaprószenie“! Выдѣлъ забувъ во Львовѣ, въ центрѣ Руси, на окружаючій его пѣвтретямилѣоновый народъ! Одинъ членъ Выдѣлу краєвого засѣдае въ краєвѣй радѣ школьнѣй. Мы надѣялися, що той здѣлае що для Русинѣвъ въ организаціи школьнѣй. Но нема й слѣду! То суть мотивы, задля котрыхъ **мы не маемъ найменшого довѣрія до Выдѣлу краєвого!**“ На таке справедливе заявленье руского посла польскій послы не осмѣлилися, ба навѣть не знали що ѣтповѣсти. При голосованю надъ вотумъ вѣльность польскихъ послѣвъ выразила Выдѣлови довѣріе, рускій послы недовѣріе. Самій поляки признаютъ, що вотумъ довѣрія дане Выдѣлови тѣлько зъ „kurtoazyi“ а радше зъ обавы, щобы не дѣтоазуі“ а радше зъ обавы, щобы не дѣтолися до Выдѣлу такъ званій „Stańczyki“, котрѣ все таки, якъ показалося сеи сесіи сойновои, въ всѣхъ майже дѣлахъ розумнѣйшій и яснѣйшій маютъ погляды, якъ наший „postępowcy“... На всякій случай криза Выдѣлу краєвого, хотай такъ двозначно скѣнчилася, мѣститъ въ собѣ дорогоцѣнну науку передовсѣмъ для цѣлого народа галицкого, дальше для заступниковъ того народа а накопець и для самого Выдѣлу краєвого!

Гадки Подолянина

о нашихъ народныхъ потребахъ.

„Помагай собѣ самъ!“
„Все сподѣваймся силамъ всимъ!“

IV.

(*Буреи руский. Институты для руских сиротъ.*)

(*Далше*)

Головный натискъ положилибысмо враз съ Покутянином на **національне выхованье** *буреакѣвъ*. Не думаемо тутъ мѣшати политики, лишь домагаемось, щобы въ буреакахъ плекати почутье народности, почутье здачности для руского народа, котрый удержуѥ ихъ своими вдовичими лентами. На національне выхованье вилыналибы прикрашенье комнатъ буреи *бюстами* и портретами заслужоныхъ русинъвъ мужѣвъ и славныхъ писмънныхъ русинъвъ, вечеры музикально-декляматорскѣвъ, вечеры музикально-декляматорскѣвъ, національний уряджуваній въ память тыхже, національ исторіи и географіи Руси, спѣву и музики. Замѣтить може кто, що молодѣжь и такъ має *обтяжена* школьными працями не найде часу на подобного рода працѣ домашній. Въ тѣмъ есть по части правда, але для того мы такожь промовляли, щобы въ буреахъ находили умѣрене лишь утѣшаючій (а николи слабыхъ вдобностій) молодцѣ, котрѣ легко спрацовалисьбы съ школьными занятями и малибы еще довольѣ часу на науку згаданыхъ предметѣвъ. Дуже велику прислугу зробилбы той, ктобы уложилъ для нашихъ буреъ и подобного рода заведень ѣтповѣдний подручникъ до исторіи и географіи Руси та школу спѣву и музики съ додатковъ ѣтповѣдныхъ дуетѣвъ, квартетѣвъ и т. д. Нехай то однакъ дветьси осягнути, буде выхованье буреакѣвъ залежне ѣтъ способного надзирателя буреи, котрый повиненъ въ буреѣ мешкати, и догляду выдѣлѣвъ. Зъ тои причины повиненъ выдѣлъ буреъ якъ найбѣльше уважати на добрый выбѣръ такого надзирателя, котрому крѣмъ хаты и харчу належалобы запевнити еще й ѣтповѣдну ремунерацію, за котру булбы обовязаный не тѣлько надзирати науку и захованье буреакѣвъ, але й учити ихъ повыше згаданыхъ предметѣвъ. Не дастьси запереречити, що тяжко дѣстати съ ѣтповѣдною кваліфикацією надзирателя, але варты буреъ повинийбы конечно придбати такого и къ тѣй цѣли розписувати конкурсъ и вызначати хочьбы и значну ремунерацію. Если бо не ма такого надзирателя, тогды цѣле призначенье буреи яко институція народнои схибленс. Щобъ наука згаданыхъ предметѣвъ принесла якій хосенъ въ высказанѣмъ вышше направленю, повинибы бути точно уладжена. Думаемо, що по 2 годины тыжднево выпадалобъ вызначити на науку исторіи и географіи Руси, а 3 годины на науку музики и спѣву, такъ що крѣмъ школьныхъ занятій выпалабъ 1 година такои домашнои науки, котрою не булибы буреаки обтяжений, а цѣль выховання булабъ осягнена. До того належалобы що два-три мѣсяцѣ уряджувати вечерницѣ деклямаційній (по можности и музикальній) съ ѣтчитами для буреакѣвъ, котрыми малибы занятись або выдѣловій або ктось изъ стороны упрошеный.

До розвою народного почутя у буреакѣвъ моглабы богато причинитися добра руска библіотечка, о котру повиненбы варядъ кождои буреи конечно постаратися. Руский выдавцѣ нешо не ѣтмовилибы по 1 примѣрнику пожертвовати для кождои буреи.

Пѣднѣшено у насъ часто питанье: для чого тѣ буреаки выкормлений рускимъ хлѣбомъ потѣмъ гдесь цезнють и не ма изъ нихъ хѣсна для народа? Одну головну причину выказалисьмо — се бракъ національного выхованя, и указалисьмо, якъ можнабъ ей усунути. Другою причиною пѣсля нашои думки есть розрывъ явни, котрабъ лучила спущаючихъ буреу ученикѣвъ и пѣдчѣйне съ тыми институціями. Въ гдеякихъ буреахъ а именно и въ Тернопѣльскѣй пѣсли статутѣвъ можутъ мати удержанье лишь ученики низшихъ клясъ середныхъ школъ, а по укѣнченю тыхже мусятъ уступати изъ буреы, хочьбы за ними промовляло убожество и хорошій успѣхъ въ наукахъ. Авторы тыхъ статутѣвъ руководилися очевидно тою засадою, що ученикъ высшихъ клясъ повиненъ вже самъ заробити собѣ на удержанье и уступити мѣсце меншому брату, котрый не въ силѣ самъ собѣ дати раду. Якъ нибудь поглядъ сей самѣмъ справедливый, не можемо его подѣляти вже зъ тои причины, що выдаляючи такого бурсака розрываемо явязь, яка лучила его съ заведеньемъ и народнымъ духомъ, котрый тамъ его оживлявъ, а тымъ самымъ уступаемо такого ученика изъ пѣдъ безпосереднього вплыву буреы. Допустѣмъ навѣть, що онъ бувъ черезъ цилый клясы въ буреѣ ведений въ дусѣ повыше описанѣмъ, то выхованье таке еще за слабѣ запустило корѣнѣ, щобъ не змарнѣло пѣдъ чужимъ вплывомъ, на якій онъ буде выставленый въ лѣтахъ, коли вдасне ему на добре стане розвивитись въ голонѣ. Отже такимъ способомъ поступаючи можемо знищити труды нашои працѣ, котра що иншо стала проявитися, сходячи засѣвы народного выхованя можемо выставити на шкодливый вплывъ чужого, непрязного вѣтру. Для того булибы мы за тымъ, щобъ и ученикѣвъ высшихъ клясъ (бодай до VI-ои включно)*) остановляти на удержаню буреъ; а щобы тымъ не непирати лѣниветва и не обтяжати буджету буреъ и мѣсць потрѣбныхъ иншимъ кандидатамъ не займати, належалобы такимъ ученикамъ высшихъ клясъ давати частне лишь удержанье (н. пр. харчъ, або лишь обѣдъ), за що вонъ булибъ они обовязаній инструовати молодшихъ буреакѣвъ въ наукѣ, учитися згаданыхъ предметѣвъ домашнои науки и брати удѣлъ въ деклямаційныхъ и музикальныхъ вечерницяхъ буреы. Такимъ способомъ духъ защепленый въ молоденькихъ серцяхъ малбы часъ и случайнбсть скрѣпитися до того степени, що чужій вплывы ижебы его не ослабили. Щобъ „наука не йшла изъ лѣсъ“ повиненъ съ кѣнцемъ семестрѣвъ отбуватися передъ выдѣломъ буреы испыты изъ домашныхъ наукъ буреакѣвъ**), а щобъ власти не могли намъ закинути, що молодѣжь забавляеси въ политику, повиненъ на вечерницяхъ буреы явитись и выдѣловій, а бодай делегатъ выдѣлу.

(*Конецъ буде.*)

Економична Реставрація

Jedni orzią rękę przebijają,
drudzy za wędkę je łowią.
(Зъ мовы сойновои посла Шляхтовского протявъ „Просвѣтѣ“).

(*Далше.*)

Наступило — по польски „zabór rakuski“, — по нашому перше отъ часовъ Хмельницкого освобожденье одноі части рускои земли изъ пѣдъ гнету шляхетскои самоволѣ. Самъ фактъ заведенья въ тѣй до того часу найнецелесвѣйшѣй кращѣ европейскои администраціи, заступленя шляхетскои олигархіи свѣтлою и гуманною династією Габсбургѣвъ и, що за симъ пишло, запановання права, — булъ першимъ крокомъ до освобожденя селянства отъ тѣлесноі и економичноі неволѣ. Крокъ той приняла сторона, котра тымъ способомъ выдботалась изъ „пекла“ съ чувствомъ здячности для цѣсарскои освободительки,—о якѣй свѣдчатъ згадки, котрѣ еще до теперь про цѣсареву Марію Терезу можна подибати изъ народѣ, такъ мало исторіи свѣдомѣмъ, такъ отъ центра монархіи отдаленѣмъ. Друга сторона, утратила „рай“ съ чувствомъ, котре найскорше можнабы назвати але тяжкою злостію и котрого типовымъ выразомъ були афоризмы славнои панѣ Коссаковскои (чи якъ она тамъ назывась, тая непріятелька австрійского „zaboru“ и — „урбарія“).***)

*) Дѣмъ Народ. дае удержанье навѣть ученикамъ VII и VIII класы.

**) Окрѣмъ свѣдоцтва школьного поступленя такожь успѣхи изъ тыхъ предметахъ науки домашноі вплывати на дальше задержанье або выдаленье ученика изъ буреы.

***) Щобы и насъ не посуджено о чистку злобы, то треба приятити выразно, що, говорячи про патріотичну болѣзнь, гомѣопатичнѣ средству его. — то выглядимъ того часу булибы анахронизмомъ. Те суть резлексіи новѣйшихъ часовъ и генерація пѣдъ тымъ „заборомъ“ доперва выявлюваласи въ идеахъ новожитного, демократичного патріотизму, а не могли бути чувствомъ людей, которыхъ политичнѣ переконанья залежали отъ того прускоі, россійского чи австрійского амбасадора, отъ котрого вдасне побирали „пенсіи“ и презенты. — Та на-

Я и теперь маю способность стрѣчати Поляковъ, котрѣ для цѣсарової Марії Терези не мають доброго слова; а на запытанье, що тая монархиня зробила властиве Полякамъ злого, скоро и тѣ послѣдній привнають, що до реинтеграціи Галичина була конечностію кривдующа, — отповѣдали менѣ тымъ однымъ словомъ: „урбарія“, увзаючи, що тое одно слово выстане для пынтнованя цѣлого розвою зла, западного Польщѣ черезъ М. Терезу.

А вѣсте, що то тая „урбарія“? Нічого бѣльше ани менше, тѣлько податокъ земскій, котрый платили до того часу весь самъ селяне, а въ котрого, на заряджене цѣсарске, одну часть вѣдъйнено въ селянъ, а наложено на бѣльшихъ посѣдателѣвъ, до того часу отъ всякого податку вѣльныхъ!

Вельможъ, той alter ego польского шляхтича, рѣвно съ нимъ маю причину жалувати за утратою раю. Дивна тѣлько рѣчъ, а тѣлько темнотою теперѣшныхъ видѣвъ и бракомъ всякихъ вѣдомостій историчныхъ зрозумѣла, — що они до найновѣйшихъ майже часѣвъ, въ генерації вѣдъ Австрією выхованої, не остались патріотами Речипосполитои, котра ихъ предець выкохала и тымъ зробила, чимъ они теперь суть. Въ найновѣйшихъ доперва часахъ спѣвали, що не такій то злый реббесъ, бути Поляками, — а научатся въ теперѣшныхъ школахъ польскихъ еще дужшого патріотизму въ науки „краевои исторіи“; тѣлько мусятъ умѣти читати по межи строчками, въ котрыхъ нічого взрано не стоитъ о „Зельманѣ“.

Патенты о жидахъ въ часѣвъ початковыхъ и вѣкшихъ австрійского панованя, партѣ окремои студіи; рѣвно въ великій реформы незабутнои памяти цѣсаря Іосифа. Коротка, недостаточна жадна про тѣ реформы тутъ, на тѣмъ мѣсцци, булаби легковажэньемъ великого дѣла; о тѣмъ мусятъ бути въ теперѣшнѣмъ, въ причины столѣтныхъ роковинъ такъ отповѣдньомъ часѣ, въ рускои стороны выдане обширнѣйше, окреме письмо, щобы въ него народъ рускій набравъ научнои свѣдомости того свого инстинктового, австрійского патріотизму и привязаня до панующои нами и доси династіи, — въ котрѣмъ то епитоны edukacyjnej komisyi доси еще безуспѣшно але безупынно и съ постойностію, гѣдною лѣпшои справы, намагаютеся той народъ рускій заколибати.

(Дальше буде.)

ДОПИСЬ.

(?) **Зъ Снятыньского** (*О полскихъ забавахъ на рускихъ вакаціяхъ.*) „Matador-ы“ рады школьной окружнои въ Снятынѣ заходятъ въ голову, щобы то могъ бути тымъ дописователемъ въ Снятына, котрый въ ч. 45. „Дѣла“ описавъ ставъ школы выдѣловои спитынскои. Въ тои причины пѣдозрѣваютъ всѣхъ Русиновъ-учителѣвъ и грозятъ, що „rozgrzeszają wszystkich“. Я яко корреспондентъ зъ Снятына отповѣдаю матадорамъ рады шк. окр., що коли въ тѣй доницы одно слово знайдесь неправды и они покривджений на чести, нехай вытачатъ процесъ а тогды довѣдаются, кто той и, розумѣвси, коли докажутъ, що я написавъ неправду. Заявляемо матадорамъ, що мы въ коротцѣмъ часѣ подамо до инои вѣдомости еще важнѣйшій факты о тѣй школѣ, але выжидаемо часу, бо може продесь разъ гонени рускои мовы и рускихъ учителѣвъ скончатся.

Мы запыталивы матадоровъ рады школьной окружнои, чи знаютъ они о тѣмъ, що на испытѣ въ Снятынѣ о. Озаркевичъ просивъ учителя спѣву, щобы дѣти рускій заспѣвали яку руску пѣсню а учитель спѣву отповѣвъ: „po rusku nie umiem śpiewać!“ Чи знае рада окружна о тѣмъ, що въ женьскій школѣ на сегорочнѣмъ испытѣ дѣвчата ни читати ни писати по руски не умѣли, бо и откиль могли умѣти, якъ жадна учителька того не умѣе? А було погляпути до рускихъ задачъ, пожальси Боже!

На якій подстанѣ п. инспекторъ Говорка въ Рожновѣ говорилъ, що на загальныхъ зборахъ товариства педагогичного въ Снятынѣ членъ Гладылович „bez zmysłów mówił, aby w Śniatynie na przedmieściu „Балки“ utworzyć szkołę z wykładowym językiem ruskim?“ Чи кождый человѣкъ, котрый за собою и за своимъ обстае есть у п. инспектора „bez zmysłów“? Чи то такъ красно?

Чи знае п. инспекторъ, що въ Торговици, селѣ чисто рускомъ, где нема ни одного Полика, громада выстанила школу и на все платитъ а въ тѣй школѣ учителька Людмила Рогожеска впровадила выкладовый языкъ польскій, хотъ тамъ призначеный рускій? Чи знае п. инспекторъ, що въ тѣй школѣ есть въ тои причины заледви 10 дѣтій а селяне змушенѣ помимо того, що поносятъ всѣ тягары на школу, посылати свои дѣти до Топоропець та до Обертына?

Мы интерпелюемо п. инспектора, щобы вглянувъ въ тіи отношеня и перестанъ переслѣдувати Русиновъ и не надѣлянъ ихъ епитетами „bez zmysłów“ а замѣсть того щобы вглянувъ въ школу въ Торговици, та щобы законовъ собѣ не легковажилъ. Що зробивбы п. инспекторъ въ такомъ случаю, колибы учитель въ школѣ съ выкладовымъ языкомъ польскимъ польского языка не учивъ? Отповѣдь коротка: „удѣльнивбы въ посады!“ Мы радѣбы бачити въ поступованю п. инспектора безвзглядно рѣшну справедливость — отже справедливость и взглядомъ Русиновъ!

ГАЛИЦКІЙ СОЙМЪ КРАЄВЫЙ.

(§) Двайцате засѣданье 2 (14) липня 1880.

Въ поменю петицій замѣтнѣйшій: 31 петицій громадъ повѣту Снятынського противъ проектованому пѣдвышеню податку грунтового. Властителѣ меншихъ посѣлостій повѣту львѣвского о заложенье школы рѣльничой для образованя селянъ рѣльничѣвъ. Галицке топ. господарске въ справѣ вольного побору сыровицѣ сольнои.

Въ порядку дневного пос. Торосевичъ мотивуе свое внесенье що до закупна другарнѣ для Выдѣлу кр. Оттакъ отсылаю тое до комисіи будженовои.

Дальше по досыть ожывленѣй дискусіи принято внесенье комисіи едукаційной, котрои референтомъ въ тѣй справѣ др. Шуйскій:

„Высокій Соймъ зволитъ ухвалити:

I. Вызываеся правительство, щобы 1) на обохъ краевыхъ университетахъ основало особны катедры педагогіи и дидактики, изучений съ удотоваными семинарики педагогично-дидактичными, а испытъ устный зъ обохъ предметовъ для кандидатовъ учительскихъ всѣхъ грунъ зробило обовязуючимъ. 2) Щобы въ Краковѣ, Перемышли и во Львовѣ въ одной зъ существуючихъ гимназій учинило гимназію зборцевою, директорамъ и учителямъ тыхъ гимназій назначило высшу класу службову и пенсію отповѣдну тѣй класѣ службовѣй, узгодняючи тіи выклады до научания экзаминованыхъ вже що найменше одинъ рокъ въ закладахъ тыхъ на стипендіальныхъ удержаньемъ пробующихъ кандидатовъ учительскихъ. 3) Щобы въ справѣ подѣлу науки середни на школы реальній и гимназіи гуманитарній и реальній познать постановленя, уможливлючѣ выборъ заводу техничного або университетского по отбутой науцѣ въ школахъ середныхъ.

II. Вызываеся Выдѣлъ краевый, щобы: 1) порозумѣвшися съ радою школьною краевою и комисією высланою Академію наукъ въ Краковѣ, выготовивъ внесеня, котрѣ запроектовалибы правительству такій змѣны: а) въ роскладѣ, методѣ и средствахъ науки гимназіяльной; б) въ уряженю испытовъ зрѣлости в) въ инструкціяхъ дотычачихъ дидактичного и педагогичного ведения молодежи, котребы съ задержаньемъ цѣлого обѣму науки, призначеной для гимназій австрійскихъ, уможливило Радѣ школьной пожадану реформу середного выхованя и научания. 2) Щобы выготовленье докладныхъ плановъ и книжокъ для школъ середныхъ, починаючи отъ найпотрѣбнѣйшихъ, порозумѣвшися съ радою школьною, поручивъ двомъ комисіямъ во Львовѣ и Краковѣ, ложеныхъ въ силу учительскихъ и науковыхъ, котрѣ порозумѣвшися вспѣльно и роздѣливши працѣ межи себе, займутся такимъ выробленьемъ плановъ; дальше, щобы въ будучій будженъ вставивъ сумы на нагороды за найлучшій книжки, написаній пѣсля тыхъ плановъ.

Оттакъ принято безъ дискусіи внесенье комисіи будженовои: Высокій соймъ зволитъ призначити ц. к. Радѣ школьной краевой кредита додатковій: а) На пѣдмоги для фондовъ окружныхъ въ рубрицѣ I прелиминаря фонду школьного 16.112 зр. б) На повычки аворотнѣ для фондовъ окружныхъ, яко позиція 2. рубрики I и то яко выдатокъ надзвычайный 50.000 зр. в) На додатки пятилѣтній для учителѣвъ въ рубрицѣ VIII. 7735 зр. а. п.

Въ порядку дневного слѣдувало справоваданье комисіи будженовои о кредитахъ, який жадавъ Выдѣлъ краевый на выдатки квартерункові. Справозаватель пос. др. Цукеръ противився внесенью Выдѣлу краевого — но остаточно не поставивъ жадного внесеня. По такомъ представленю справы Соймъ не зналъ, що съ тымъ зробити. Якъ то вже часто случалось, такъ и теперь выбашивъ Соймъ въ клопоту, пос. совѣт. Іос. Ясеницкій, поставивши дотепне внесенье: „Соймъ пріймае внесенье комисіи до вѣдомости“, що принято съ замѣтнымъ вдоволеньемъ.

Двацать перше засѣданье 3. (15.) липня 1880.

Въ внесеныхъ петицій важнѣйшій: Выдѣлы повѣтовій Стрэмѣского, Жидачовъ, Пѣдгайцѣ, Надворна, Снятынъ, Косовъ и 8 громадъ противъ пѣдвышеню податку грунтового. О. Данило Таничкевичъ (сынъ) въ справѣ комасаціи спѣльныхъ насовискъ громадскихъ, въ предметѣ уповажнена каѣ громадскихъ и заличковыхъ давати позички на застаны, въ справѣ примусовои меліораціи громадскихъ рѣлъ и неужитковъ, въ справѣ ограниченя подѣлу грунтовъ селяньскихъ и взглядомъ признаня товариствамъ асекураційнымъ правъ, якій прислугуютъ спѣлкамъ господарскимъ и заробковымъ. Выдѣлъ повѣтовый Рогатынській отдае будову тамошного шпиталю пѣдъ опѣку Сойму.

Комисаръ правительственный п. Залеский отповѣдае межи иншимъ на интерпеляцію пос. Романковского въ справѣ занменовани безъ конкурсу учителькою въ рускъ. школѣ правъ п. Каролину Остановичъ. П. Зал. оказавъ, що министеръ маe право занменовати безъ конкурсу та що занменована молодша учителька маe патентъ уповажнючій ей удѣляти науку въ школѣ съ выкладовымъ языкомъ рускимъ и она до того становища вповѣ удобнена. Тою отповѣдію годѣ вдоволитися рускимъ посламъ. Министровы справѣ прислугуе право именовати безъ конкурсу, але тѣлько въ случаю великихъ заслугъ въ школьництвѣ — того случаю у п. О. не ма (гл. 36. ч. „Дѣла“). Що до ей здобности и ей патенту о тѣмъ обширна була информація въ 45. ч. „Дѣла“. П. Остановичъ маe испытъ на IV-кл. школу а учитъ въ VI-класовѣй. Вирочѣмъ она маючи надъ 40 лѣтъ не могла найсть бути именованою.

Въ порядку дневного слѣдувало наперше читанье и умотивованье внесеня пос. Ин. гр. Стадницкого въ справѣ получена Дѣстра съ Сяномъ сплавнымъ каналомъ. Внесенье отослано до комисіи культуры краевои.

Надойшло въ порядку дневного справоваданье комисіи будженовои о будженѣ краевѣмъ на рокъ 1880. Справозаватель пос. Смаржевскій по отповѣдній промовѣ вносить: Соймъ выражае жаль надъ тымъ, що противъ постановленю статуту краевого не скликано сойму 1879 р., через що тепере не могъ спонятися своєи задачи подъ взглядомъ заряду финансами краевыми. Въ цѣли покрыти недоборы комисія будженова вносить: Высокій сеймъ зволитъ ухвалити: I. На покрытя недоборовъ фонду краевого въ 1880 р. ухваля сеймъ додатки до податковъ стальныхъ зъ додаткомъ 1/3 части по 37 кр. отъ 1 зр. II. Соймъ уповажня Выдѣлъ кр. переносити ощадности одной рубрики выдатковъ звычайныхъ на потребу другои рубрики такихъ выдатковъ съ застереженьемъ, що Выдѣлъ кр. кожде перестуленье прелиминаря управедливитъ.

Надъ згаданымъ справоваданьемъ вязалась обширна дискусія, особливе коли правит. комисаръ въ справѣ нескликаня сойму 1879 р. освѣдчивъ, що въ статутѣ краевомъ стоитъ, що соймъ рокъ-рочно „въ засѣдѣ“ маe бути скликаный отже може бути выпятокъ. Отповѣдь яку межа иншими пос. Гаазнеръ поясняючи, що „in der Regel“ значитъ, що соймъ маe бути въ засѣды скликаный рокъ-рочно з выпятково можна скликати и частѣйше. Що до внесеня комисіи въ справѣ додатку до податковъ именно уваги достойній бесѣды пос. Ер. Волиньского, от. Ясеницкого и Рацѣборского. П. Волиньскій притинится пѣдношено додатковъ о 3 кр., а думае, що можна будженъ такъ обнижити, що выстарчатъ и дотеперѣшній 34 кр. отъ 1 зр. Пос. от. Ясеницкій въ обширнѣй промовѣ критикуе зарядъ фондами краевыми. Край есть бѣдный, потрѣбно дуже щадити; выборцѣ нашій повѣдаютъ: що намъ по автономіи, лѣпшій абсолютизмъ, котрый хлѣбъ далъ, якъ автономія о голодѣ, треба отже, щобы автономія не коштувала такъ богато. Бесѣдникъ заключае, що урядниковъ краевыхъ есть за богато, що тѣ урядники за мало робятъ, бо наколибы досыть працювали, то можнабъ обойтись безъ дякрнетовъ. Въ коштахъ лѣченя хорыхъ можнабы также щадити. Можнабы зменшити позиція пѣдмогъ для театровъ, товариствъ музичныхъ не потреба цѣлкомъ пѣдпомагати, бо кто хоче музики, нехай за ню заплатитъ. Директоръ театру може собѣ пѣдвышати цѣны о 5 кр. на 1 зр., а обойтись при меншой субвенціи. Найсть въ рубрицѣ на дороги бесѣдникъ радитъ завести ощадность и обнижене, хотъ се рубрика продукційна; однакъ границею продукція есть надпродукція а мы надпродукуемо дороги краевій, а занедбуемо повѣтовій и громадскій. Въ засѣдѣ уважае бесѣдникъ, що цифры будженту суть за высокій отповѣдно до убожества краю. Правительство внижило додатки индемнизаційній о 3 кр., не есть отже политично не дати почути того краени, але сейчасъ на тое мѣсце пѣдвышати додатки краевій о тѣ самій 3 кр. Рады повѣтовій пытаютъ до ощадности, а таке число петицій противъ пѣдвышеню податку грунтового, чи зъ се не заразомъ просьбы о невѣдвышене додатковъ? Бесѣдникъ годится съ пос. Волиньскимъ, що треба такъ обнижити будженъ, щобы 34 кр. додатковъ липялось, а що до покрыти недоборовъ, голова сойму дасть собѣ съ тымъ раду. Виконецъ освѣдчае, що не буде ставити поправокъ, позаякъ есть дуже мало послѣвъ рускихъ, отже могливъ остатись не повертыми. Кожду однакожъ поправку сталену що до обнижени будженту попирати буде бесѣдникъ зразъ съ товаришами (*браво!*) Пос. Рацѣборскій видитъ причину дефициту въ пересадныхъ коштахъ будовы соймового будынку. Черезъ тое заколибалось довѣріе, яке маютъ Соймъ до Выдѣлу. Выдѣлъ не перестерегъ сойму о превеликихъ коштахъ тои будовы, повѣтъ тогды, коли можъ и повиненъ буде о тѣмъ перестерегти. Завважае отже бесѣдникъ, щобы Выдѣлъ краевый поинформувавъ Соймъ найдокладнѣйше о цѣлой той справѣ.

На справедливій замѣты от. Ясеницкого не зналъ жаденъ членъ Выдѣлу краевого нічого бѣльше отповѣсти, якъ тѣлько пос. Верещаньскій просивъ маршалокъ „o skarcenie“ бесѣдника за ще тамъ непарламентарне слово. Затаконный въ такій способъ маршалокъ отповѣвъ, що на разъ не може задосытучинити бажаню пос. Верещ., бо не зналъ такъ(!) мовы рускои, щобы могъ оцѣнити всѣ ей поняты, но застерегае собѣ то по перечитаню стенограму. И дѣйстно маршалокъ по перечитаню выготовленого стенограму звернувъ увагу от. Ясеницкого „na niewłaściwość wyrażenia“: якимъ чоломъ Выдѣлъ краевый мѣгъ вносити пѣдвышенье додатковъ аже до 39 кр.?“

Приступлено до спеціальной дискусіи. На внесенье комисіи ухвалено доходы въ рубрикахъ I—II въ сумѣ 294.017 зр.

На пополудневѣмъ засѣданю розпочато дискусію надъ будженомъ выдатковъ. Межи тымъ забравъ голосъ маршалокъ пос. гр. Люд. Водзицкій и зо взгляду на

нове же на цѣле столѣтье напередъ потрапляемъ були съ гадкою утраты такъ дорогои намъ ojczyzny, — и тѣлько еще съ холодною резигацію добрыхъ господарѣвъ обраховували, пѣдъ котрый „zabór“ найкористнѣйше буде достатися. Скоро такій публичный дигнитарь, якъ п. „koniuszy litewski“, кн. Богуславъ Радзивилъ, умершій р. 1699 — якъ разъ на 73 роковъ передъ першимъ подѣломъ Польщи, — въ власноручныхъ „informacyach domowych i politycznych“, истна Кассандра, але не гомеричного, тѣлько шляхетского крою, — завѣщавши своимъ потомкамъ, щобы кождый зъ нихъ старався по одному замкови въ Польщи продати, а наѣсть того въ цѣсарствѣ нѣмецкомъ закупити, — веде рѣчъ дальше такъ: i to też ostatecznie radzę, żebyśmy zawsze przy interesach elektorów brandeburskich i książąt kurlandskich (аже дотѣ резервы бѣли разу!) stawali, i z nimi się legowali, bo — *strzeż Boże przygody na naszą Ojczyznę* — trzeba i gdzieś indziej mieć przyjaciół. (Wład. Syrokomla: Prayczynki do historyi domowej w Polsce str. 43—60). — Въ такѣй атмосферѣ не могло бути мовы о патріотизмѣ. И коли яка правдива болѣзнь роздирала тіе серце на видъ австрійскои окупаціи, то була то болѣзнь за утратою „раю“, а — „пенсій“, котрѣ брати булобы и потому еще кому, але не було вже охочого давати!..

ве, що дуже богато послѣвъ выступало противъ „stabowania“ грѣшили Выдѣломъ краєвимъ а вѣтъ тому Выдѣлови произносить, проявъ, щобы соймъ своєвольно парламентарнымъ направилъ, чи Выдѣлъ краєвый вже еще у соймѣ довѣрія, якимъ відрутала его палата передъ 4. лѣтами. Очевидно що бѣльшість послѣвъ польскихъ зетрадилась своимъ „выбраньемъ“ давати рѣшучо votum недовѣрія. Тежъ радили собѣ въ рѣзный способъ: одни успокоювались, що не такъ але думали, якъ научились, инши що теперь не пора о тѣхъ дискутовати — бо на тое есть случай где инде. Одна только руска голосъ устами о. Красицкого выповѣла отверто, що, — якъ во взглядѣ національныхъ — маючи на думцѣ не зрушенье межи членами Выдѣлу краєвого ани одного Русина та оскорбленье Русиновъ невложеньемъ фундаційной грамоты въ языцѣ русѣмъ при закладаню имени фундаментального нѣдъ новый отдѣлъ соймовый, такъ и во взглядѣ економичномъ господарки — не мають ніякого довѣрія до того неприхильного имъ Выдѣлу краєвого. Однакожъ мимо такихъ зразовъ соймъ не пріймовъ до жадного постановленя въ тѣмъ взглядѣ. Отложено то на слѣдующе засѣданье.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Коллективна нота рушъ передана яке обомъ интересованымъ правительствамъ въ Константинополи і Атенахъ. Цѣлый свѣтъ выжидае съ непримѣтностю отповѣди Порты на ноту. Бѣлый каждае собѣ питанье, коли Порта отповѣсть, а еще бѣльше, якъ отповѣсть. Инші газеты, розумѣеся, вонко передъ обявленемъ отповѣди Порты ворожатъ. Бѣльшість гадаетъ за тое, що Турція ніякъ не цѣстае на точки ноты; тую думку подтверждае зѣзвъ министровъ турецкихъ и постановленье Альбанія до оперу. Газеты отже въ тѣмъ случаю повторяютъ приповѣдку: „Греки творятъ войну а генерали миръ. На всякій случай Порта не робитъ безгласно рѣшеня конференціи. Вчорашнія вѣсть, що предложитъ якій новый проектъ, якъ ученика съ цытаньемъ противъ, предкладаючи на коллективну турецкую ноту, четвертый въ ряду проектъ, по которого предкладае заступъ Дульциня часть земль на лѣвомъ березѣ озера скодерского (Skutari See.) Köln. Ztg. доказуетъ, що перегранація надъ отповѣдью Порты въ справѣ коллективной ноты вичезла границь греческо-турецкихъ, протягнутся кільна мѣсяцѣвъ.

Въ Атенахъ панує загально мнѣніе, що Порта выступитъ опоромъ противъ рѣшень берлинской конференціи и евентуально зачнѣ опоромъ оружнымъ. Въ тѣмъ случаю Греція буде мусѣла признаній собѣ территоріи оружемъ здобути, але Гр. надѣеся, що до того не прійде провадити, буде Турція явно тайно ведена, якъ то дѣялося въ Босніи и Герцеговинѣ. О правдивой, якъ мѣтъ греческо-турецкой въ Греціи не думаютъ.

Послѣдними днями державы занятыми найбільше кабинетъ италійскій, що бы предъ на той случай, якъ Порта не подастся рѣшеньемъ берл. конференціи. Италія отповѣла рѣшучо отповѣди на тое дотычне заявленя, що якъ тогды якъ Порта ноту откине, потреба буде державамъ вже рѣзные постановити.

О демонстраціи флотъ державъ морскихъ доси не можна нічого вѣрного сказать, повнже донесеня газетъ о складѣ тои флоты то документуютъ то на ново зафарбовуютъ.

Греція. Правительству греческому доручено ноту коллективну державъ для К. з лѣта о одинъ день позднѣйше отъ дотычной ноты правительству турецкому. О причинѣ наступно зъ тои причины, що еще посолъ на вѣдно одержавъ инструкціи. Трактуютъ отповѣдь на себѣсъ по-важ. Грекія принимае рѣшеня державъ. Содержане ноты зараз обявлено. Въ тѣхъ переказахъ отслужено по для благодарственій богослуженя а вечеръ якъ иллюминовано.

Найбільшу увагу звернуло правительство на крѣпо въ зѣзи съ коллективною нотою. Якъ доносятъ Pall. Corresp., правительство греческое приготовило вже, на случае потребнымъ для скорои мобилизаціи. Армія подлиняна має выносити 40.000 людей. Иначеи Турція скрѣпила свои войсковой въ Тесалія и Епирѣ, тожъ и Греція кусѣла скрѣпити свое войско на границѣ.

Россія. Межи войскомъ россійскимъ а турецкимъ прійшло дня 3. с. м. до стычки, у которой гинѣ доносятъ ген. Скобелевъ. Отрядъ Струдзинской збстався отъ комендантомъ въ Баяи до Берадессенъ съ ескортою 12 козаковъ, и збстався цанадений 800 Текинцями. По семмогодиннѣмъ опорѣ прибула компанія войска и розбгнала Текинцѣвъ. Самъ Струдзицкій и два козаки полягли, а пять козаковъ ранено. Текинцѣ стратили 4 забитыхъ и много оружа.

Аляруючій вѣсти розголошеній заходноєвропейскою прасою, будтобы правительство росс. высылало выслуженыхъ воиковъ офицеровъ и матеріялъ военный до Болгарія, — здементовали россійскій газеты о тѣлько, що 150 офицеровъ, отправлялися до Болгарія тѣлько яко инструкторы болгарского войска на прошенье болгарского правительства.

Нѣмеччина. Нѣмеччина грае теперь дуже загадочну роль взглядомъ Турція. Правительство нѣмецке выслало своихъ урядниковъ до Константинополя, котрій мають перевести радикальну реформу администрація турецкихъ финансовъ. Цѣле то дѣло злагодивъ изъ тайнѣ амбасадоръ нѣмецкій баръ. Гатцфельдъ. Times добачивъ въ тѣмъ фактѣ коалицію турецко-нѣмецку, тымчасомъ Köln. Ztg. не признаве до того факту ніякои ваги.

Франція. Майже всѣ езуитскій колегіи во Франціи збстали замкненій на подставѣ мартовскихъ декретовъ. Езуиты уступали тѣлько передъ силою, але тую формальность сповнили полиційній агенты досить обережно, такъ що не прійшло до ніякихъ важнѣйшихъ безпорядковъ. Вправдѣ 30 л. червня кількадесять людій арештовано, але сейчасъ выпущено ихъ на волю. Съ замкненьемъ езуитскихъ колегій дѣло мартовскихъ декретовъ еще не скончене; правительство мусить еще примѣняти ихъ и до иншихъ орденовъ а отгакъ рѣшити питанье о майнѣ орденовъ и о личныхъ правахъ членовъ конгрегацій, прислугующихъ имъ, яко горожанамъ французкои республики.

Дня 14 л. липня празднувано во Франціи яко „праздникъ національный“ памятку взятя Бастиліи 14 липня 1879. р. При тѣмъ случаю роздано арміи хоругви республиканьскій. Передъ роздачею 436 хоругвъ президентъ Греви въ промовѣ до арміи подносъ ей правдиво-народный характеръ и завязавъ ей до хоробрости, вѣрности обовязкамъ и посвященя для Франціи, котра повѣрюе арміи оборону своеи чести, своеи землѣ и своихъ законовъ. Промова президента була перерывана ознаками вдоволеня а по ей скончею озвалися громкій кліки на честь республики, арміи, и Гревиго. Фестинъ вечѣрный изъ цѣлымъ Парижи не выликавъ ніякого неладу. Цѣлый Парижъ бувъ въ радости середъ окликовъ на честь республики та спѣву Марсилянки. Неочислений товпы народа тягнулися улицами преышно илюминоваными. Гамбету, переѣждаючого рѣжными округами мѣста, витавъ народъ овацілми. Кромѣ сумного случаю смерти 12 воиковъ въ удару сонѣчного не було черезъ цѣлый день жадного нещасливого выпадку. Комунарды амнестіованій, повернули якъ разъ на той урочистый день до Франціи. Звѣстный Рошфоръ прибувъ 13 липня въ Шнайцаріи до Парижа. Тысячи народа сопроводили Рошфора въ дворци до дому при спѣвѣ Марсилянки.

Бельгія. Посольство бельгійске при курія римскій збстало, якъ звѣстно, знесено. Папа выславъ кляснучіе письмо до короля, въ котромъ жалѣе, що посольство знесено и завѣряе короля, що до послѣднихъ хвиль числивъ на удержане пріязныхъ отношень. Въ конци высказуе папа, що заховае и на дальше свою симпатію для Бельгія а отвѣчательность за новыстое згаданый перезначный зрывъ складае на министерство Фрерь-Орбана.

Дня 18. л. липня Бельгія розпочала величественный обходъ 50-лѣтного юбилея своеи державной независимости. Пятьдесятъ лѣтъ минуло, якъ Бельгія освободилася отъ Голландіи и отъ того часу въ трескомъ мирѣ, отдавшися тѣлько внутренній праци, стала сегодня одною зъ найкультурнѣйшихъ и найбогатѣйшихъ державъ въ Европѣ.

Соймъ краєвый.

Двадцять друге засѣданье 4. (16.) липня 1880.

Зъ поможи внесеныхъ петицій замѣчаемъ: Выдѣлы повѣтовій Сяноцъ, Броды и 9 громадъ противъ подвыс. под. гр., 10 громадъ въ справѣ безплатного поберу сировицъ.

На внесенье пос. Грохольского, узнане за наглане, ухвалилъ соймъ бѣльшостію голосовъ votum довѣрія для маршалка и Выдѣлу кр. Дальше ухвалено безъ дискусіи пбсля внесеня комисіи слѣдующій рубрики выдатковъ I. рубр. 106.200 зр., II. конто заряду 224.361 зр., III. конто лѣченя убогихъ 536.000 зр., IV. конто шпиталя 57.950 зр., V. выдатки санитарні 14.000 зр., VI. подмога для закладовъ доброчинныхъ. VII. Подмога на цѣли наукові, VIII. Стипендіи для образованя — разомъ 2,007.383 зр. а. в. Зъ позицій od VII. и VIII. котрій часъ бѣльше обходятъ треба подвести: На театръ народный руский подъ зарядомъ товариства „Бесѣда“ ухвалено одноголосно на внесенье пос. Охримовича подвышеньe субвенціи зъ 3000 на 4000 зр. Замѣтити треба, що польскимъ театрамъ ухвалено: театрови краковскому 8000, подмогу львовскому польскому 4200, для драматы и комедіи польскои во Львовѣ 7000 а для оперы львовскои 13.000, — на выдавництво рускои газеты школьной 500 зр., до ухваленя котрои позиція головно причинилася пос. о. Красицкій, мимо супротивленя пос. Савчиньского опираючогося на тѣмъ, що „Газета школьна“ (зъ ласки прихильной Русинамъ Рады школьной. Прим. Спр.) перестала выходити сего року; — на выдавництво рускихъ книжокъ школьныхъ 2000 зр., для школы жѣночои въ Яворовѣ стоячои подъ зарядомъ сч. Василіянокъ подвышено на горячо промовленье такожъ о. Красицкого подмогу зъ 300 зр. на 600 зр., — для учителя мовы руского при школѣ жѣночій у Доминиканокъ 200 зр. — и для звѣстного співака, выхованка бурсы Ставропигійского Института Александра Мышуги одноразову запомогу въ квотѣ 300 злр. Надъ позицію що до стипендій для студентовъ и учениць семинарій учительскихъ и курсовъ приготовительныхъ, предложенованыхъ черезъ комисію въ квотѣ 30000 злр. забравъ голосъ пос. от. Красицкій выражаючи жаль, що въ згаданыхъ семинаріяхъ мова руска упослѣджена а навѣть лучаеся, що ученикамъ въ школахъ роздаютъ книжочки съ написомъ на окладцѣ „Nagroda pilności“, въ котрыхъ находятся стихи любовній невѣтповѣдній для ихъ вѣку и пѣснѣ такій якъ „Bij Rusina pogańina“ и т. д. Такихъ то учителѣвъ образуе семинарь учительскій. На тое отповѣдавъ п. Савчиньскій, якъ замѣчае справоздатель польскихъ газетъ „a właściwą sobie werwą“ послугуючись звѣстною стеоретипною адвокатскою формулкою „karczeska się“ и подсуваючи рускимъ посламъ, що кидаютъ „oszczerstwa“ на бѣдну раду школьну краеву.

Отгакъ ухвалено безъ дискусіи рубрики IX. „Кватерунковe жандармерія“ 72.076 злр. и заразомъ резолюцію съ возваньемъ до правительства, щобы посторунки жандармерія помножанъ, — X „Дороги краєвій“ 606.003 (по отгрученю доходовъ зъ тои галузи), — XI „Дотація для закладовъ краєвыхъ“ 8733 зр. а. в. При тѣмъ принято резолюцію взиваючу Выдѣлъ краєв., щобы не розширявъ существующихъ филій закл. для божевольныхъ въ Жовквѣ и Перемышлянахъ а противно, щобы поручивъ выдалити якъ тыхъ божевольныхъ, котрыхъ не можна вылѣчити такъ и тыхъ, котрій суть нешкодлій, и постепенно звивавъ тіи филіи.

Двадцять трете засѣданье 5. (17.) липня 1880.

Зъ петицій важній: 14 громадъ въ справѣ подвышеня грунт. податку. Громада Зарваница о подмогу 80 злр. на будову мосту на Стрыю.

Отгакъ ухвалено майже безъ дебаты дальшѣ рубр. будж. выдатковъ. На принятье 6. В. Цѣсаря ухвалено 26.000, на умебленье салѣ и убикацій соймовыхъ 13.261, на подмогу для комитету, опѣкующогося унитами холменими 3.000 зр.

Межи неузгляднеными петиціями дотыкае насъ именно отновленье Соймомъ подмоги для выставы фил. тов. М. Качковского въ Коломыѣ. Поминувши яке нежичливость сейму для Русиновъ, головною причиною неузгляднена петиціи есть и тое обстоятельство, що о. Коржиньскій, на котрого руки внесено петицію и котрый мбгъ бути въ тѣй справѣ найлѣпше поінформованый, не видѣся зъобовязаным поясняти станъ справы, значенье выставы для цѣлои Коломыйщины и промовити хоть кільна горячихъ словецъ до Сойму. Въ послѣдній хвили пос. Рожаиковскій, ратуючи честь рускихъ послівъ отозвався въ тѣй справѣ до бѣльшости соймовои домагаючись отновѣдно дуже низкои квоты, бо тѣлько 300 злр. Однакъ бесѣда п. Рожаиковского не отнесла сподѣваного результату. Зъ лѣвои польскихъ подносились пп. гр. Голѣховскій, Абрагамовичъ, Гросъ и звѣстный Полянковскій, контръ-кандидатъ пос. Рожаиковского и зарепетували, що „to wystawa prywatna a nawet koteryjna, mająca na oku cele polityczne — a na cele polityczne my nic nie dajemy.“ Якъ однакожъ бѣльшість соймова пбймае ту послѣдню засаду въ отношеню до себе, показуеся зъ того, що сейчасъ по повышенѣй петиціи рускаго товариства увзгляднено петицію Яна Ганля учителя гимнастики и фундатора школы жѣночои въ Бродахъ, котра мае задачу польонизувати населенье жидовске. Ту найлѣпшій сейчасъ цѣлкомъ инші аргументы: говорено, що „ta szkoła ma krzewić w Brodach język polski pomiędzy ludnością, która zaniedbuje naukę języka ojczystego“ (sic!!) и т. п. Не помогли совойомъ промова пос. о. Красицкого, въ котрій звертавъ увагу на видиму и що разъ бѣльше документуючуся неконсеквенцію Поляковъ и цѣлковиту неприхильность до Русиновъ.

Зъ порядку дневного слѣдувало справозданье о петиціяхъ необтяжаючихъ буджетъ. Межи иншими ухвалено для рускои бурсы въ Станиславовѣ одноразову подмогу въ сумѣ 100 злр., а для громады Дережицѣ по промовѣ п. Охримовича безпроцентову позичку 500 зр. Петицію комитету парохіяльного въ Бучачи о 1500 злр. на реставрацію иконостасу отослано до Выдѣлу краєвого до можливого узгляднення, тану саму петицію громады Замѣховъ такожъ до Выд. кр., наколи громада мѣсто субвенціи схоче пріймяти безпроцентову позичку а надъ просьбою громады Рогѣжна о запомогу на докончене церкви перейдено до порядку дневного.

Вконецъ по довгихъ и дуже ожиженыхъ дебатахъ, въ котрыхъ бравъ участь межи иншими и о. Красицкій ухвалено будову дороги краєвои до Камѣнки въ той способѣ, щобы попровадити будову отъ дороги цѣсарскои Львовско-Томашовскои, черезъ Малеховъ, Подлѣски малі, Ременовъ, Жонтанцѣ, Сапѣжанку, Кривулянку до Камѣнки.

НОВИНКИ.

— **Управляючій совѣтъ „Народного Дому“** завязавъ подъ днемъ 7 (19) липня всѣ рускій львовскій товариства до выделегованя по 2 членовъ на день 12 (24) липня на нараду взглядомъ принятя Цѣсаря во Львовѣ тутешними рускими товариствами.

— **Для принятя Цѣсаря во Львовѣ** утворився комитетъ, до котрого кромѣ маршалка и членовъ Выдѣлу кр. належитъ 21 особъ. Зъ Русиновъ належитъ до комитету одинъ ен. Ступницкій. Комитетъ радитъ надъ програмомъ принятя цѣсаря на дворцяхъ, при чѣмъ именно селяне повинныбы громадно участь брати. Для мѣстъ Львова и Кракова призначено по 8000 зр.

— **Впрса. Митрополитъ** повернувъ въ суботу до Львова и зъ причины недугъ удастъся незабавомъ до купелѣй, вѣроятно до Криницѣ.

— **Зъ Золочева** завѣдомлаютъ насъ коротенько, що Бурса золочѣвска яке заказалася и що небавомъ буде розписаный конкурсъ на 2 ученикѣвъ.

— **Соймъ галицкій** мае бути замкненый въ суботу, дня 24 л. липня.

— **Є. В. Цѣсарь** подаровавъ громадѣ Подемщина по повѣтѣ тѣшановскомъ 200 зр. на докончене будовы церкви.

— **Погода** въ минувшомъ тыждни була въ цѣлой середнѣй Европѣ рѣвномѣрна. Температура доходила всюда до 30° Р. въ тѣни.

— **Зъ Станиславова** доносятъ, що тамже прибувъ Езуитъ кс. Якубовскій, учитель сыновъ князя Чарторыйского, съ цѣлію умѣстити въ Станиславовѣ якусь частину выгнаныхъ зъ Франціи Езуитовъ. Зъ Станиславова удастъся онъ тѣй самѣй цѣли до Самбора.

— **Французкій езуиты** прибули дуже численно до Англіи, Шкоціи и Ишпаніи. Въ Мадритѣ самомъ высѣло 57 езуитовъ.

— **Зложили мандаты** до рады державной бувшій министры Штремаеръ и Горгъ, оба выбраній на Буковинѣ.

— **Испытъ** рускихъ львовскихъ бурсаковъ зѣ снѣгу церковного и святского отбувся минувшого тыждня въ великой салѣ „Народного Дому“. Экзаминаторемъ бувъ п. Чайкаръ, учитель снѣгу въ обохъ бурсахъ т. є. бурсѣ „Нар. Дому“ и „Ставропигійскій“. На испытѣ прибули крыл. Малиновскій и Паликовъ, проф. Полянскій яко настоятель бурсы Ставропигійскои и п. Черлюнчакевичъ яко настоятель бурсы „Нар. Дому“. Гостій явилося не бѣльше 20 особъ, межи котрыми бачили мы нашого посла п. Рожаиковского. Испытъ выпавъ въ загалѣ дуже красно, тѣлько питомцѣ „Нар. Дому“ показалися трохи слабшими въ теоретичномъ знаню нотъ, що впрочемъ не осабало пріятного вражения, яке всѣ гостивші на испытѣ съ собою вынесли. Вбеля нашои думки коротко булобы, щобы испыты бурсаковъ зѣ снѣгу бувъ испытомъ бѣльше явнымъ, нѣжъ якъ досѣ бувало. Годилобыся о тайный испытъ, коли вже не явнымъ, то що найменше часописмами на передъ заѣдомити руску публіку, — а зъ того бувалы тая корысть, що зъ одной стороны самѣй публицѣ подалобыся пригѣдный случай послухати, назбиратися рускихъ снѣвомъ, а зъ другои стороны, що и бурсаки, знаючи, що прійдеся имъ продуковатися передъ численною публикою, старалибыся всѣми силами, заслужити собѣ прихильный осудъ тожъ публики.

— **Зъ Братковецъ** коло Стрыя доносятъ намъ про страшный градъ, котрый дня 3 липня с. р. въ тѣмже селѣ такъ знищивъ засѣвы, що зѣ збожа тѣлько нерву на голу косу носятъ.

— **Зъ Коломыѣ.** Дня 14 л. липня дало лит. драм. товариство представленье тва-

тральне въ салѝ броварнóй на Вербѣжи. Отграно драматъ народный Федора Заренич: „Боднарóвна.“ Хороша та картина зъ житя нашого народного представляюча недолю нашого народу зъ часóвъ панованя польскои шляхты, коли то самовладнй староста не тóлько надъ сельскими людьми знущался, но такожъ свою необмежену власть и нашимъ мѣщанамъ сильно почути давали. Сей сумный образъ нашого житя слабо авторомъ представленый; въ драматѣ мало акціи, такъ що зъ разу зрѣтель якесь недоволенье чувствуе, доперва дальше сцѣны хоретный та народный танець козакóвъ и мѣщанъ приводятъ насъ въ восторгъ. На сей разъ взяли участь въ представленю театральномъ абитурiенты по зложеню испиту зрѣлости въ слѣдуценю съ давнѣйшими членами драматичного товарыства. Що до игры отновѣли навоне аматоры и нанѣ аматорки совсѣмъ своѣй задачи а коли панъ староста въ драматѣ отграномъ не представился такъ якбы собѣ представлялъ кождый знаючій добре исторiю старости Канѣвского, се вина въ тóмъ покóйного автора. По представленю театральномъ забавлялися спрошений гостѣ на театрѣ охочо аж до четвертои годины рано. Публики було доволѣ.

— **Громада Карлóвъ** оголосила въ коломыйскóй „Рус. Радѣ“ свóй станъ маетковый. Карлóвъ посѣдае: 1) **касу пожичкову**, котра съ кóнцемъ марта 1880 числила 2.213 зр. 93 кр.; 2) **шпихлѣрь громадскій**, въ котрóмъ знаходится 144 кóрцѣвъ кокурудзы; 3) **касу громадску**, котра покрываe всѣ выдатки на плату урядникóвъ, на всякi репарацiи и т. д. Громада выбудовала 1870 р. мешканье парохiяльне (за 2800 зр.), въ р. 1873 розширила школу (400 зр.), а теперь нову мае будовати — а все тое безъ никои репартиции, бо навѣть за перевóзъ материялóвъ поединокимъ господарямъ плачено зъ касы громадскои. Жереемъ доходу касы грош. есть кóльканадцять моргóвъ поля, котре отъ 1867 р. цѣла громада изорщено обробляе. Два полѣтки кокурудзы зъ рр. 1878 и 1879 около 150 кóрцѣвъ стоятъ въ кошници еще не спродани; 4) **скарбону церковну**, котра теперь числитъ надъ 6000 зр. Въ 1878 р. перестроено и вымальовано церковь, що коштовало надъ 2000 зр. Щаслива громада Карлóвъ! Она мае для себе свою власну повóзъ, не потребуе кланятися на банкамъ, ни жидамъ-лихварямъ, ни панамъ; она много вже хатъ, огородóвъ и нивъ выкупила зъ рукъ жидóвскихъ. За тое мае она славу и честь далеко и широко по руской земли, за тое она стоитъ рѣдкимъ, поважныхъ примѣромъ просвѣты, працѣ, единодушности, тверезости, добробыту для всѣхъ галицкихъ селъ!

— **Именованье учительске**. Рада школьна кр. именовала учителя Александра Тарнавского дѣйстнымъ учителемъ школы статовои въ Конюшкахъ.

— **Именованье**. Цѣсарь именовавъ совѣтника высш. суду краевого во Львовѣ Едм. Зоммера, совѣтникомъ двору при найвысшóмъ трибуналѣ.

— **Мати ген. Скобелева**, котра на якiйсь часъ прибула въ Фалишполь, зостала сими днями зрабована и замордована на дорозѣ до Чанакъ, куда отправилася въ цѣли подмоги тамошнихъ шпиталѣвъ. Выслано заразъ жандармерiю. Самъ убiйникъ Скобелевои, росс. офицеръ, окруженый въ печерѣ жандармами застрѣлился. Трохъ спóльниковъ, Хорватóвъ схопила жандармерiя.

— **Нарушенье кордону**. Въ четверъ д. 15. з. линия удалося двомъ пóддaнымъ россiйскимъ Лозиньскому и Василевскому перекрастися черезъ кордонъ и схоронитися на дворецъ въ Пóдволочискахъ. Капитанъ росс. жандармерiи Радошевскiй прибувъ за ними до Пóдволочисекъ и зажадавъ ихъ арештования и выдачи яко звычайныхъ злочинцѣвъ. Австрiйска жандармерiя на перше згодилася, на друге нѣ. Радошевскiй розлюченый отъѣхавъ. Австр. жандармерiя зостала остережена, що граничня росс. сторожа въ почи покусится насилiемъ отобрати арештованыхъ. Австр. жандарминъ було тóлько двохъ, зобовязали для того заразъ еще трохъ, котрiй повинни службу санитарну и всѣ пять назвися на батности. Въ почи о пóвъ до 1 год. побачили днѣ групы по 8 людiй въ росс. мундурахъ, скрадаючихся до кошаръ. Жандармы по дворазовóмъ забованю до отвороту дали огню на 15 крокóвъ. Салдаты утекли до границѣ. Радошенскiй передъ тымъ зъявився въ кошарахъ и хотѣвъ пóдкупити жандарминъ. Въ галицкóмъ соймѣ була вже въ тóй справѣ постановлена интерпеляция. Старости теребовлянскiй Мадурович удався зразъ до Пóдволочисекъ на слѣдство, и мае здати справу министерству.

— **Веселу вѣсть**, котра певно зрадуе всѣхъ Русинóвъ, маемо приятность подати сегодня въ нашóмъ письмѣ. Въ двохъ галицкихъ семинарiяхъ учительскихъ женочихъ, въ Львовѣ и Перемышли пóддалось испытови зрѣлости шесть русскихъ дѣвицъ и всѣ шесть здали съ отличiемъ. Во Львовѣ здавали дѣвицѣ: Газдыловичъ и Сирынъ а въ Перемышли: Цѣзановска Ольга, Горницка Марiя, Яворска Iосифа и Лисевска Таодора. Одна зъ перемыскихъ дѣвицъ такъ славно отзначилася зъ помежи инш. такъ славно отзначилася зъ помежи всѣхъ при испытѣ зъ гры фортепiановои и спѣву, що, якъ намъ говорили, одинъ перемыскiй авторитетникъ не могъ вздержатися, щобы не высказатя свого глубокого ся, щобы не высказатя свого глубокого ся, щобы не высказатя свого глубокого ся